

Posudek oponenta diplomové práce

název práce - **Sociální dovednosti dětí v dětských domovech**

autor - **Veronika Purková**

vedoucí práce - PhDr. Jana Procházková

oponent - Doc. PhDr. Dobromila Trpišovská, CSc.

Téma diplomové práce „Sociální dovednosti dětí v dětských domovech“ je aktuální a autorka mohla přinést nové cenné poznatky. Svým rozsahem (118 stran textu a 39 stran příloh) překračuje požadavky na práci magisterské úrovně, po formální stránce splňuje všechny náležitosti (čestné prohlášení, strukturovaný obsah, seznam literatury citující 76 pramenů, anglicky psaný abstrakt).

Práce je tradičně členěna na část teoretickou a praktickou. V teoretické postupuje v logickém sledu od vymezení pojmu sociální dovednost, faktorů ovlivňujících vývoj sociálních dovedností, k možným specifikům vývoje sociálních dovedností u dětí z dětských domovů. Tady se opírá především o studie českých autorů o následcích psychické deprivace a subdeprivace, ale také o hodnocení systému péče o ohrožené děti vypracované na MVČR a MŠMT.

Není mi zcela jasné, proč zařazuje tuto analýzu, respektive proč v této souvislosti spojuje sociální dovednosti pouze s trestnou činností (str. 47 „Uvádím jenom údaje, které se vztahují k sociálním dovednostem, což je trestná činnost“). Přes tuto nejasnost hodnotím teoretickou část jako kvalitní, autorka tu prokazuje schopnost pracovat s literaturou i schopnost kritického myšlení.

K praktické části mám však řadu výhrad, které pramení jednak z nejasně vytyčeného cíle vlastní badatelské aktivity, jednak z nerespektování pravidel vědecké práce. Autorka uvádí, že jejím „cílem bylo zjistit, v jakých konkrétních dovednostech mají tyto děti problémy a pokusit se o zdůvodnění“ (str. 57). Vychází přitom z realizace projektu SAMOfor, který spočívá v práci se skupinami dětí v dětských domovech se zaměřením na rozvoj sociálních dovedností a na kterém se dlouhodobě podílí.

Projekt je realizován jako pravidelná setkání se skupinou dětí, na kterých se řeší nějaké téma a z každého setkání je vyhotoven zápis. Z těchto zápisů autorka sama vybírá pouze ukázky, situace, které vztahuje k sociálním dovednostem, nenabízí čtenáři v příloze zápis celý. Kromě

toho sama tento zdroj informací zpochybňuje. „V době působení v DD1 jsem ještě nevěděla, že budu kvalitní výstupy ze setkání potřebovat, proto není většina zápisů příliš použitelná“ (str. 61). Pro doplnění použila další zdroje (projevy dětí v rámci aktivit, debaty a reflexe, vyprávění zážitků, chování ve skupině...

Na základě těchto zdrojů vysledovala šest kategorií sociálních dovedností, ve kterých mají děti z dětských domovů problémy: respektování hranic a pravidel, vztah k autoritám, sebepojetí, nakládání s nelibými emocemi, reakce na negativní zpětnou vazbu, nepřímot a manipulace. Dokládá to vždy několika příklady z chování ústavních dětí. Jsem přesvědčena, že autorce samotné musí být zřejmé, že podobnými příklady bychom mohli argumentovat i u dětí vychovávaných v rodinách. Takovýmto způsobem se vědecky nebádá.

Autorka by si měla také ujasnit, k čemu jsou přílohy vědecké práce. Už jsem zmínila, co mi v přílohách práce chybí, ještě ale něco přebývá. Příloha č. 1 zjišťování úrovně sociálních dovedností formou dotazníku. Sama uvádí, že dotazník se ukázal jako nepoužitelný (viz úvod) a vzhledem k nepoužitelnosti mnoha odpovědí neměla co vyhodnocovat (viz str. 141), tak proč tolik zbytečných stran?

Přes uvedené připomínky soudím, že Veronika Purková splnila v diplomovém úkolu požadavky kladené na magisterskou práci a doporučuji ji k obhajobě. Navrhuji hodnocení*dví*.....

V Praze 12. 5.2008